

## **РОЗДІЛ 8. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ БІЗНЕС-АНАЛІЗУ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

УДК 657.471

**Абесінова О. К.,**  
к.е.н., доцент кафедри обліку в кредитних  
і бюджетних установах та економічного аналізу,  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

### **КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ АНАЛІЗУ СКОРОЧЕННЯ ВТРАТ РОБОЧОГО ЧАСУ**

В сучасних умовах час виступає в якості важливого конкурентного фактору. Загальна тривалість робочого часу визначається, з одного боку, рівнем розвитку підприємства, з іншого – фізичними і психофізіологічними можливостями людини. Аналіз поліпшення використання робочого часу є одним з основних шляхів підвищення продуктивності праці. Воно залежить від співвідношення екстенсивного та інтенсивного факторів розвитку підприємства. Резерви підвищення продуктивності праці потрібно шукати як шляхом збільшення часу корисної роботи протягом зміни, так і в скороченні витрат робочого часу на виконання операції. Головна мета аналізу можливого скорочення втрат робочого часу досягається шляхом вирішення таких завдань:

1. Розкриття прямих і непрямих витрат робочого часу, пошук причин цих витрат і розробка заходів для їх усунення.

2. Ретельне дослідження змісту трудового процесу впровадження найраціональніших способів виконання робіт, що ведуть до збільшення частки продуктивних витрат на операцію.

3. В результаті аналізу розробити та реалізувати заходи щодо вдосконалення умов праці і техніки безпеки, із забезпечення скорочення витрат робочого часу і досягненню високої продуктивності праці виконавців.

Досліджуючи трудові процеси, важливо визначити фактичні затрати часу на виконання окремих елементів операції, а також структуру затрат часу протягом робочої зміни. Це є основою для розроблення нормативів часу, вибору найраціональніших методів праці, аналізу якості норм і нормативів. При аналізі використання робочого часу велику увагу приділяють втратам робочого часу, що породжуються багатьма чинниками. Зокрема, можна назвати такі причини внутрішнього характеру, як:

- недосконала організація праці і виробництва на підприємстві;
- недоліки в системі планування та нормування праці;
- порушення трудової дисципліни (прогули, вихід на роботу в нетверезому стані, несвоєчасний початок роботи та передчасне її закінчення інші, часто зафіксовані, втрати робочого часу);
- плинність робочих кадрів;
- несприятливі умови праці на робочих місцях, які сприяють збільшенню випадків захворювання і виробничого травматизму;

– проведення різних суспільних заходів у робочий час, необґрунтовані відпустки з дозволу адміністрації.

Детальніше зупинюся на нормативах. Норматив – це офіційно встановлений час для виконання однієї окремої операції, тобто це стандартизований час виконання [1]. Для того, щоб ефективно використовувати час, він повинен нормуватися. Нормування – це процес визначення правильно обґрунтованих величин, що безпосередньо впливають на фінанси підприємства (на оплату праці, закупівель, собівартість продукції чи послуг тощо), а саме:

- витраченого часу на ремонт, технічне обслуговування, прибирання, водіння, набирання тексту, приготування їжі, медичне спостереження, управління тощо;

- витрачених паливно-мастильних матеріалів, електроенергії, води тощо;
- кількості працівників (штатних, позаштатних, сумісників тощо);
- інших нормоутворювальних складових [2, с. 9].

Відповідно до статті 85 КЗпП України норми праці – це норми виробітку, часу, обслуговування, чисельності, які встановлюються для працівників відповідно до досягнутого рівня техніки, технології, організації виробництва та праці. В умовах колективних форм організації та оплати праці можуть застосовуватися також укрупнені й комплексні норми [2, с. 9].

Норми праці підлягають обов’язковій заміні новими в міру проведення атестації та раціоналізації робочих місць, упровадження нової техніки, технології та організаційно-технічних заходів, які забезпечують зростання продуктивності праці.

Норми часу та норми обслуговування визначаються виходячи з нормальних умов праці, якими вважаються:

- вчасне постачання виробництва електроенергією, газом та іншими джерелами енергоживлення;

- здорові та безпечні умови праці (додержання правил і норм з техніки безпеки, освітлення, опалення, вентиляція, усунення шкідливих наслідків шуму, випромінювання, вібрації та інших факторів, які негативно впливають на здоров’я робітників, тощо);

- належна якість матеріалів та інструментів для виконання роботи і їх вчасне подання;

- вчасне забезпечення технічною документацією;
- справний стан машин, верстатів і пристроїв [2, с. 10].

Таким чином, керівник може створити власні стандартні нормативи праці свого підрозділу та оптимізувати його роботу. Також, встановлені нормативи допоможуть в організації оплати праці працівників, розрахувати об’єми роботи на одного працівника та стануть в пригоді в розрахунках необхідної кількості працівників на відділ. Отже, ефективне використання робочого часу, правильний вибір методів, способів його здійснення має позитивний вплив на економічну діяльність підприємства. Розробка нових нормативів трудомісткості – завдання непросте, але цілком реальне. Його можна вирішити проведенням спеціальних вибіркового наукових

спостережень та експертних оцінок. Розрахунок таких нормативних показників і застосування їх в аналізі дасть можливість об'єктивно оцінити динаміку продуктивності праці на підприємстві.

Подальші дослідження проблем аналізу показників праці підприємства мають спрямовуватись на внесення в методику їх комплексного вивчення блоку аналітичних завдань, пов'язаних із збалансованістю трудових і матеріальних ресурсів та відповідністю їх стану стратегії управління підприємством.

*Список використаних джерел*

1. Юрченко А.А. Теоретичні аспекти поняття робочого часу [Електронний ресурс] / А.А. Юрченко // Форум права. – 2011. - №4. – С.872-876. - Режим доступу: [irbis-nbuv.gov.ua](http://irbis-nbuv.gov.ua)
2. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. И доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 495 с.

UDCC 657.37: 33.021: 336.71

**Ambarchian M. S.,**  
Ph.D. (in Economics), Associate Professor,  
the Department of Credit and Public Sector  
Institutions Accounting and Economic Analysis,  
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**ANALYSING THE INTERACTION BETWEEN THE OWNERSHIP  
INTEREST AND VOTING INTEREST AS ELEMENTS OF THE SCOPE  
OF CONSOLIDATION**

Amounts of the ownership interest and voting interest in a consolidated entity are key criteria considered in the process of forming the scope of consolidation for a group of companies. Since provisions of the International Financial Report Standards distinguish concepts of ownership and control, the ownership interest and voting interest referred to the same entity do not coincide in a majority of consolidated financial reports. A number of scientists examine issues concerned with researching separation of ownership from control [1-3]. Nevertheless, there is a lack of analytical tools for assessing the correlation between amounts of ownership and control over a consolidated entity. Therefore, it is necessary to evaluate the interaction between the ownership interest and voting interest of a group member.

Most of consolidated financial reports disclose the figure of an amount of entity's equity owned by a parent company (PC) – *the amount of owned equity*:

$$Eq_{own} = Eq \times i, \quad (1)$$

Eq – amount of entity's equity;

i – amount of the ownership interest.